

טל ומטר לברכה", כי באמת אין זה הזמן הראוי לירידת גשמים, **אלא** אמרתי שיש ל**הזכיר** את גבורתו של הקדוש ברוך הוא, ולומר שהוא **משיב הרוח** (10) ומוריד **הגשם בעונתו**, (11) בזמן הראוי לו, לאחר חג הסוכות.

אמר לו רבי יהושע: אם כן, אם רק מזכירים שהקדוש ברוך הוא מוריד את הגשם בזמן הראוי לכך, **לעולם, באופן תמידי, יהא האדם**

מזכיר את ירידת הגשמים, במשך כל השנה כולה, ולמה מפסיקים מלהזכיר את ירידת הגשם בכניסת חג הפסח? (12)

וממשיך התנא לדון בענין הזכרת ירידת הגשמים בתפילה, ואומר:

אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לזמן ירידת הגשמים [ענין זה מתבאר להלן בגמרא] (13) (14).

שבעה ימים בלי שינה, לכן הגשמים סימן קללה כל שבעת הימים. מאירי, עיין שם.

10. להלן בגמרא [ג א] מצינו: "בטל וברוחות לא חיבו חכמים להזכיר", הרי לנו שאין חיוב להזכיר את הרוחות. ומה שאמר כאן התנא "משיב הרוח", נקט את הלשון שרגילים היו לומר, כפי שאנו אומרים היום, שהרי אם בא להזכיר — מזכיר. **ריטב"א**.

11. **הריטב"א** [לקמן בעמוד ב] מביא, שיש אומרים, שלשיטת רבי אליעזר אכן כך הוא נוסח ההזכרה "משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו". אבל כתב שאין הכרח לכך, וכפי שנתבאר כאן.

12. בתוספות ביארו בשיטת רבי אליעזר, שאכן אם בא להזכיר כל הקיץ, מזכיר. אלא שכל השנה אין חובה להזכיר, ואילו בחג הסוכות חובה להזכיר, כדי לרצות את הקדוש ברוך הוא קודם שבאים לשאול את הגשמים [שהרי אחרי חג הסוכות מתחילים לבקש את ירידת הגשמים]. ואין רבי אליעזר מקפיד על כך שירידת הגשמים סימן קללה היא בחג.

13. הגמרא להלן [ד א] מביאה שני ביאורים בדברי התנא: א. דעת רבא, ש"אין שואלין" היינו אין מזכירין. וסתם התנא כדברי רבי

יהושע. ב. דעת אביי, ש"אין שואלין" היינו שאלת הגשמים ממש, וגבי שאלה כולם מודים שאין שואלין בחג עצמו, אלא סמוך לגשמים, וכפי שמבואר במשנה להלן.

אמנם סדר דברי המשנה קשה. שבתחילה פתח התנא בענייני הזכרה, וכאן מדבר התנא בענייני שאלה, ובסוף המשנה שוב חוזר רב יהודה לדבר בענייני הזכרה!

וביארו המפרשים, שלשיטת אביי, פתח התנא בהזכרה, שהיא הקודמת בתפילה, ואמר שנחלקו בדבר רבי אליעזר ורבי יהושע. וממשיך התנא ואומר, שמודה רבי אליעזר לענין שאלה, ששואלין דווקא סמוך לגשמים. ולרבא שסובר שסתם התנא כשיטת רבי יהושע של הברייתא, שמתחילין בין להזכיר ובין לשאול ביום השביעי של החג, בא התנא לסתום ולחלוק על רבי אליעזר ורבי יהושע של המשנה [שהרי רבי יהושע דמשנתנו סובר שמתחילין להזכיר ביום שמיני של חג]. וכיון שפתח התנא בענין ההזכרה, מסיים בענין זה, ומביא את שיטת רבי יהודה, שמתחיל להזכיר במוסף של היום השמיני.

ועיין בפירוש הרע"ב ובתוספות יום טוב שדנו בדבר.

14. **הריטב"א** [להלן] מביא, שלשיטת רבי יהושע מתחילין לשאול את הגשמים מיד